

Savo manuš ajso dživipen, savo dživipen ajso čačipen

Romano hangos

8, Kč

ROMSKÝ HLAS – ČTRNÁCTIDENÍK ROMŮ V ČESKÉ REPUBLICE

ROČNÍK 9 • ČÍSLO 6 • VYŠLO 30. BŘEZNA 2007

zprávy

OLOMOUC – Provozovatel baru v Ostravě zaplatí 5000 Kč každému z trojice Romů, které odmítli v jeho podniku obsloužit, navíc se jim musí písemně omluvit. Rozhodl o tom Vrchní soud v Olomouci. Ostravský krajský soud původně kromě omluvy stanovil odškodné 50 000 Kč pro každého z Romů. Majitel baru Jiří Ozdinec se proti rozsudku odvolal, nyní zaplatí pouze desetinu původní sumy.

KOŠICE – Samospráva obce Olšovany na východním Slovensku chce postavit pro Romy domy, ale vlastníci pozemků je nechtějí k tomuto účelu prodat. Výhodnější je pozemky pronajmout. Obec se proto snaží aspoň upravit okolí nynějšího bydlení Romů: každý týden dostanou pytle na odpad, který potom obec odveze.

KLADNO – Student pražské Policejní akademie Jakub Burger z Vinařic na Kladensku je prokazatelně neonacista. Několik svědků ho nezávisle na sobě poznalo na snímku z privátní akce kladenských neonacistů (kteří si říkají Autonomní nacionalisté), na němž hajluje mezi mladíky s těly pomalovanými nacistickými symboly. Okresní ředitel Policie ČR v Kladně Vladimír Hrotík již zahájil kroky vedoucí k Burgerovu propuštění ze sboru. Je veřejným tajemstvím, že neonacisté se pokoušejí infiltrovat do policie a také to, že se jim to částečně daří.

První reprezentační ples Střední sociálně-právní školy v Brně Brněnští Romové roztančili Continental

Pátek 23. března v hotelu Continental Brno patřil plesu Střední školy sociálně-právní v Brně, která je pobočkou celorepublikové sítě této školy, zřízené Emilem Ščukou. Organizátoři plesu pojalí vskutku reprezentativně a pozvali na něj hosty z oblasti politiky, školství a nevládních organizací. I přes drobné organizační nejasnosti na začátku plesu byla celková atmosféra přátelská a otevřená, o čemž svědčily mnohé hloučky diskutujících hostů – známých i teprve seznamujících se.

Bohatý kulturní program zajišťovaly kapely různých žánrů od Antonína Gondolána a jeho cimbálové muziky přes trnavské City Boys, pardubické Rom Mens, brněnské Funky night, pražské Romen a legendární Dášu s její kapelou ze Spišské Nové Vsi. Afterparty po skončení hlavního programu zajišťoval dýdžej Quiks. Hudební žánr tedy splňoval nároky mladé i starší generace a byl zastoupen starými romskými písněmi a také moderním funky: jazzem a elektronickou hudbou.

Pokračování na str. 3

Emil Ščuka při slavnostním zahájení plesu

Foto: Jiří Salík Sláma

Holobyt na Bratislavské 40 v Brně v centru pozornosti

Bytová komise městské části Brno-střed se v pátek 22. března zabývala neutěšenou situací v brněnském holobytu na Bratislavské ulici. Pozvala si k tomu zástupce nevládních romských organizací Drom, IQ Roma servis a Společenství Romů na Moravě a také romskou městskou poradkyni Helenu Křištofovou.

Holobyt, vybudovaný značným nákladem, byl uveden do provozu před nedávkem a nyní je svými obyvateli ničen a chátrá. Správce bytového majetku nehodlá již dále do tohoto objektu více investovat.

Početná mládež z rodin, které zde bydlí, holduje návykovým látkám

a zařízení holobytu spíše ničí. Bývá tady i velký nepořádek. Není ani v silách městské policie, aby tady dosáhla udržení přijatelného stavu.

Tak je popisován současný stav. Romské organizace, které zde mají své klienty, jsou vyzvány, aby svojí účastí a asistencí napomohly k udržení pořádku a lepšího nakládání s majetkem a samozřejmě i ke kvalitnějšímu způsobu bydlení. Tento příslib daly romské organizace s připomínkou, že majitelem je město, které musí rozhodujícím způsobem uplatňovat svůj vliv. A to i za cenu administrativních

opatření, které obyvatele přimějí k plnění nezbytných povinností nájemníků.

Zjišťujeme, že problémů je více: například poplatky za energie a služby dosahují neudržitelné výše, kterou nejsou a nebudou obyvatelé schopni platit ani za příspěví části sociálních dávek. Měřidlo je společné, takže nelze posoudit podíl jednotlivých nájemníků na spotřebě. Majitel objektu do individuálních měřidel investovat jistě nebude.

Po zjištění dalšího vývoje situace se k tomuto případu vrátíme příště.
(red)

z obsahu

Stěhování v Novém Jičíně

Romské rodiny z domů, které již radnice prodala, se budou muset stěhovat. Většinou mají nájemní smlouvy na dobu určitou...

strana 4

Spojení dvou žvlů

Lucie Bílá se rozhodla vystoupit se svým megahitem Láska je láska v doprovodu Gulo čaru a dát této již tisíckrát hrané písni nový funky rozměr.

strana 7

Oslavy 8. dubna

Přinášíme informace o některých akcích k Mezinárodnímu dni Romů v Praze a Brně.

strana 8

Ministryně Džamila Stehlíková pracovně na severu Moravy

Džamila Stehlíková s Janem Oračkem, předsedou pobočky Společenství Romů na Moravě v Novém Jičíně
Foto: Pavel Karban

V budově komunitního centra občanského sdružení Společně – Jekhetane v Ostravě-Prívově se 24. března uskutečnilo setkání ministryně pro lidská práva a národnostní menšiny Džamily Stehlíkové (Strana zelených) s představiteli romských a na romské etnikum zaměřených nestátních neziskových organizací (NNO) z Moravskoslezského kraje.

Moderování setkání se ujali lidé s bohatými zkušenostmi v uvedené oblasti – Helena Balabánová (za pořádající organizaci) a Kumar Vishwanathan (za o. s. Vzájemné soužití). O debatu byl mezi odborníky velký zájem, o čemž svědčí výčet zúčastněných organizací: Centrom, Centrum komunitního setkávání – Templ, Charita, Kentaur, Liga Bruntál, Policie ČR – Správa SM kraje, Sdružení Romů

Severní Moravy, Sociální služby Karviná, Společenství Romů na Moravě a Strana zelených. Hovořilo se především o problémech vyskytujících se ve vyloučených romských lokalitách a o možnostech jejich řešení (problematika bydlení, vzdělávání, diskriminace, ale i účinnost zákona o sociálních službách či financování NNO). Ministryně uvedla, že získané informace jsou pro ni cenné a hodlá je uplatnit především při jednání se svými kolegy ve vládě.

Další částí programu Džamily Stehlíkové byla návštěva ostravské lokality Přednádraží, Vesničky soužití a komunitního centra o. s. Vzájemné soužití v Hrušově. Poté se ministryně i s doprovodem přesunula do Karviné a po zastávce ve dvou romských lokalitách krátce navštívila Romské kulturní

a společenské centrum Sdružení Romů Severní Moravy.

Poslední zastávkou byl Nový Jičín, kde zavítala do komunitního centra Společenství Romů na Moravě a získala informace od předsedy SRNM i místních Romů o nelehké situaci, v níž se ocitlo mnoho rodin. Město totiž prodalo několik domů s romskými nájemníky soukromým osobám, které hodlají objekty rekonstruovat, a nájemníky – vzhledem k tomu, že mají smlouvy na dobu určitou – postupně vystěhovat. Při narychlo svolané schůzce se starostou města Ivanem Týlem a místostarostou Vladimírem Bártoou byla ministryně ujištěna, že nikdo z Romů nezůstane na ulici ani nebude vystěhován mimo město.

Michal Kročil
SRNM Brno

zaznamenali jsme

Ženy mají být před sterilizací chráněny zákonem. Podle ministryně bez portfeje Džamily Stehlikové je třeba přijmout zákon, který by lépe chránil ženy před nechtěnou sterilizací. Provádění tohoto zákroku, který znamená ukončení plodnosti ženy, zatím upravuje nedostatečně vyhláška ministerstva zdravotnictví. Stehliková při své návštěvě Moravskoslezského kraje v polovině března podle ČTK slíbila, že bude jednat o odškodnění nedobrovolně sterilizovaných romských žen. (rh)

Tera Fabiánová zemřela. Jedna z nejznámějších romských spisovatelek Tera Fabiánová zemřela 22. března v Praze ve věku 76 let. Psát začala v 60. letech, poprvé publikovala na stránkách časopisu Romano lil (Romský list) – zpravodaje Svazu Cikánů-Romů (1969 až 1973, první romské organizace v Československu). Soubor jejích básní vyšel ve sborníku Romane giła (Romské písně, 1979). V 60. letech odvysílal Československý rozhlas překlad její prózy Cikánský sen, povídku Čavargoš (Tulák) o dobrodružstvích malého pejska zfilmovala Jana Ševčíková pro Českou televizi. Její báseň Štěstí přichází ke mně byla vystavena v rámci série Poezie pro cestující v prostorách pražského metra. V prosinci roku 2006 získala literární cenu Mileny Hübschmannové za celoživotní dílo. (rh)

Stěhování Romů bylo v pořádku

BRNO – Demolice pavlačového domu ve Vsetíně i stavba kontejnerových domů pro romské rodiny byly loni zcela v souladu se zákonem. Tak to hodnotí ombudsman Otakar Motejl poté, co jeho úřad na základě kritiky ochránců lidských práv a romských rodin nechal okolnosti stěhování prověřit. Daleko negativnější reakce vyvolalo přestěhování, nazývané deportacemi romských rodin na Jesenicko. K tomu se dosud ombudsman nevyjádřil. (red)

Romský aktivista Jan Rác však s tímto vyjádřením nesouhlasí. Rác už před několika dny zaslal Motejlovi podrobnou zprávu o průběhu stěhování Romů z pavlačového domu. Ve zprávě se podle něj mluví i o tom, že byty ve vsetínské části Poschla, kam byla část rodin ze zbouraného pavlačového domu vystěhována, plesniví a nevyhovují hygienickým podmínkám. (red)

Romové odmítají Čunkovu koncepci

Rada vlády pro záležitosti romské komunity usiluje, aby vicepremiér Jiří Čunek upustil od realizace jím zamýšlené koncepce romské integrace. Cílem je podle něj motivovat lidi v romských komunitách ke změně chování tak, aby pracovali a udržovali své okolí v čistotě a pořádku, uvažovaná koncepce se zabývá též způsobem krátkého procesu při výpovědích z nájmu bytů aj. „Všichni členové Rady jsou velice znepokojeni tím, že se pan Čunek zabývá romskou koncepcí, protože v nikom z nás nevzbuzuje důvěru,“ řekla Monika Mihaličková, místopředsedkyně Rady. Podle ní je příprava koncepce romské integrace mimo kompetence ministerstva pro místní rozvoj, které Čunek řídí. Informovala o tom ČTK. (red)

Ovčáry pořád nevyřešeny

Nedávno proběhla v několika novinách zpráva o vraždě čtyřletého chlapce z Nových Dvůrů na Kutnohorsku. Jen z náznaků bylo možno soudit, že se jedná o romské dítě z Ovčárů, což je romská kolonie poblíž Nových Dvůrů, kde žijí obyvatelé v nepředstavitelně

hrozných podmínkách. Svého času, asi před čtyřmi roky, se situací v této lokalitě zabývala i kancelář Rady vlády pro záležitosti romské komunity. Od té doby se nic nezměnilo, spíše naopak. Vrah chlapce nebyl dosud vypátrán. (red)

Výstava o holocaustu v Kyjevě

Výstava Genocida Romů a Sintů a rasismus v Evropě, která byla naposledy instalována v sídle OSN v New Yorku, se nyní objevila v hlavním městě Ukrajiny v Kyjevě. Výstavu uvedla 20. března charitativní organizace Nadace romských žen Čirikli ve spolupráci s Goethovým institutem na Ukrajině a Dokumentačním a kulturním centrem německých Sintů a Romů v Heidelbergu. (red)

Protirasistickou stužku si připnuly tisíce lidí

Akce Oranžová stužka připomněla 21. března Mezinárodní den za odstranění rasismu a navíc se tentokrát stala součástí vládní kampaně na podporu rovných příležitostí. Záštitu převzali poslankyně Kateřina Jacques a ombudsman Otakar Motejl. Cílem bylo upozornit na přetrvávající problém rasové diskriminace při hledání práce, bydlení nebo přístupu ke vzdělání, což ohrožuje nejvíce Romy.

V Praze, Brně, Liberci, Ostravě, Strakoněch, Olomouci a Ústí nad Labem se mohli lidé setkat s dobrovolníky rozdávajícími oranžové stužky a informační letáky, které definovaly rasovou diskriminaci a poskytly návod, jak řešit její projevy. Například v Brně měli dobrovolníci svá stanoviště na několika místech v centru města a na několika vysokých školách. Za celý den rozdali několik tisíc stužek,

z toho tisícovku pouze na náměstí Svobody.

Pro obyvatele českých a moravských měst, kteří se s dobrovolníky zastavili na diskusi nebo si od nich pouze převzali stužku a leták, je akce novinkou. Na první pohled může být zaměněna s kampaní proti AIDS, která má ve znaku podobnou, i když červenou stužku. Rozdíl je hlavně v tom, že kampaň Oranžová stužka není spojena s finanční sbírkou a má pouze informativní charakter. Nelze očekávat, že tato akce něco zásadně změní, odbourávání stereotypů a diskriminace je dlouhodobá záležitost. Oranžová stužka na oblečení lidí ale pomohla alespoň k jejímu zviditelnění.

Akci Oranžová stužka připravilo Multikulturní centrum Praha spolu s dalšími 13 neziskovými organizacemi, které se zabývají problémy Romů, uprchlíků nebo tematikou lidských práv (Drom; A Kluby ČR; Charita Olomouc; IQ Roma Servis; Liberecké romské sdružení; Liga lidských práv; Multikulturní centrum Praha; Nesehnutí; Poradna pro občanství, občanská a lidská práva; Poradna pro uprchlíky; SOZE – Sdružení občanů zabývajících se emigranty; Step by Stepp; Vzájemné soužití; YMCA Ústí nad Labem).

(J. S. S.)

Dobrovolníci z brněnského hnutí Nesehnutí rozdali kolemjdoucím více než tisíc stužek a setkali se přitom vesměs s kladnými reakcemi Foto: J. S. S.

Aver fori čhiven le Romen avri

Hin čačipen, kaj le Romen hi dar kolestar, kaj len o gadže ispidena avri khatal o foros. Přerovoste kamen le Romen te ispidel avri andal o khera andre Škodova ulice, u te thovel len pre periferija andre Kojetínská ulice. Rokycanaťe gele o Roma avri andal o forskere holobiti, kavke upre hin the o Roma Plzňate. Berunoste pes scirdle o Roma pre ubytovňa andal aver fori the gava, u akana ode dživen savore pre jek kopa.

O Jiří Girga visalila pre ministrina Džamila Stehliková, kaj te dikhel pre koda, so kamen le Romenca te kerel Přerovoste. Kajča kavke perel e bibacht pro Roma andro but aver thana. O gava the o fori ispiden avri le Romen avke, sar lenge sikadža le Čunkovo Vsetín. U kalestar hin čačes te

daral. Sar našlol e strecha upral o šero, avel pre famelija destrukcija, savatar imar nadžal avri. O phureder Roma mek pametinen, sar dživenas anglo mariben andro veša, dur le gavendar the forendar. Kada sas akor andro Československo „normalno“ kajča avke dičhol, kaj kadi situacija akana avel pale pro Roma. O Václav Miko khatal o romské hnutí phenel, kaj savori bibacht avel pro Roma kolestar, kaj len nane buči. „Hjaba kaj sako džanel keci but Roma hin bi bučakero, nikas kada nazajiminel. Romane fameliji napočinen vaš o khera, kajča oda nane narokom. Len nane sostar te počinel. Angle kada lendar ačhon „neplatiči“ phenel o Václav Miko.

Andro dešefta berša palal barolas zoraha maškar o Roma koda,

kaj len nasas buči, u dogela oda džie katastrofakere situacija. „Andre kale palune berša nasas kerdo nič pre koda, kaj te aven maškar o Roma kajci džene bi bučakero the koda, kaj pes kadi situacija te prikerel. Kajča kalestar niko nabajinelas u savoro džal goderel. O bibučakere manuša hin maškar o Roma mek buter, Kalestar pes dochuden andro bare problemi u o gadže nakeren nič aver, ča pro Roma thoven represiji the kajse, kaj len deprtinen the ispiden pre aver thana,“ phenel o Václav Miko.

O gava the o fori peske arakhle loki buči, sar te keren le Romenca – ispiden len andro segregujimen ghetta, u kavke akana keren andro buter the buter fori the gava.

Dezider Giňa

Další města chtějí stěhovat Romy

Jako velmi opodstatněné se projevují obavy Romů z jejich vystěhování na městské periferie. V Přerově se připravuje vystěhování romských rodin ze Škodovy ulice na periferii do Kojetínské ulice. V Rokycanech došlo k vystěhování romských rodin z městského holobytu. V Plzni hrozí podobná situace mnohým romským rodinám, v Berouně se začínají soustředit na tamní ubytovně, kam se stěhují rodiny z jiných měst a obcí.

Jiří Girga, mluvčí přerovských Romů, se obrátil na ministryni Džamilu Stehlikovou, aby věnovala pozornost situaci Romů v Přerově. Jenže situace se hroutí nejen tam, ale i jinde v republice. Obce a města se Romů zbavují po vzoru Čunkova Vsetína a je

skutečně čeho se bát. Ztráta střechy nad hlavou představuje naprosto destrukci života rodiny, když ji něco takového postihne. Starší generace Romů pamatují dobu, kdy lidé žili daleko od měst a vesnic na okraji lesa. V předválečném Československu to bylo zcela „normální“ a Romové mají důvodné obavy z toho, že nyní dochází k návratu této praxe. Předseda sdružení Roma Realia Václav Miko tvrdí, že podstatou všech problémů je katastrofální nezaměstnanost. „Přestože je obecně známé, jak vysoká je nezaměstnanost mezi Romy, nikoho to prostě nezajímá. Romské rodiny neplatí nájemné, ale není to úmyslné se vyhýbání povinnosti. Jednoduše na to nemají. Nemají z čeho zaplatit. To je ten skutečný důvod,

proč se stávají „neplatiči“ nájemného,“ vysvětluje Miko.

V uplynulých sedmnácti letech rostla nezaměstnanost v romské populaci velkou rychlostí a dosáhla obrovských rozměrů. „Za tu dobu nebyla učiněna opatření, aby se vzrůstající počet nezaměstnaných lidí utlumil a postupně snižoval. Situace se naopak dramaticky zhoršuje a místo řešení jsou vůči Romům uplatňovány tvrdé represe včetně deportace a přesídlování,“ dodává Václav Miko.

Obce a města zvolila jednoduchý postup, který má širokou podporu veřejnosti: romské rodiny segregují do ghett. A k tomuto řešení jich přistupuje stále více a více.

Dezider Giňa

Škodovu ulici v Přerově zanedlouho srovnají buldozery se zemí Soukromý investor chce přestavět romskou čtvrť

Ilustrační foto archiv RH

Přerovská radnice se chystá na proměnu romské lokality ve Škodově ulici v vlakového nádraží. Slovenská společnost ImmoFin, které město svěřilo zakázku na zbourání devíti starých domů a vybudování nových polyfunkčních, získala pozemky i domy za 1,5 milionu korun (což je cena jednoho bytu v centru většího města).

Firma se chystá kromě nových bytů vystavět také komerční objekty. „Vidí Přerov jako dominantní město k Olomouci. Na rozdíl od Olomouce jsou u nás ale levnější byty a vzdálenost do krajského města je přitom krátká. Zvedl by se tím i počet našich obyvatel,“ řekl přerovský primátor Jiří Lajtoch (ČSSD) s tím, že má být postaveno na 200 bytů. Podle mluvčího radnice Bohuslava Přídala jde o „kulturní celého prostředí, které je za posledních třicet let opravdu

zdevastované, ale samozřejmě je to citlivá otázka, neboť převážná část obyvatelstva jsou Romové.“

Město se podle svých představitelů nechce inspirovat vstříským modelem, ale naopak chce zajistit všem lidem důstojnou náhradu jejich současného bydlení a věděli, co se děje.“

Jolana Makuřová, která ve Škodově ulici žije, příliš nevěří v získání lepších podmínek. O svých obavách hovoří takto: „Bydlíme čtyři v bytě, kde je dětský pokoj a obývák. Na vlastní náklady jsme si museli vybudovat sprchový kout a topíme dře-

vem. Nechtěla bych jít mezi Romy, i když jsem sama Romka, chtěla bych mezi bílé, když to tak musím říct, abych měla po problémech s koupelnou a s topením, abych žila normálně jako druzí.“

Kolman Kandrác zase říká, že nikdo z místních se zbouráním lokality a s odstěhováním nesouhlasí. „Proč to musí bourat? Stačilo by, kdyby město ty domy jen opravilo a všichni bysme tady byli spokojeni.“

Přerovští Romové se obrátili na ministryni bez portfeje Džamilu Stehlíkovou, aby na situaci s prodejem dohlédla a oni neskončili na ulici nebo na periferii města v romských ghettech. Náhradní bydlení by pro ně měl zajistit nový majitel domů i celé lokality. Radnice se již dopředu staví proti tomu, aby lidé ze Škodovy ulice skončili mimo město a plánuje spolupráci s terénními pracovníky. „Na starosti to bude mít odbor sociálních věcí a zdravotnictví. V případě, že projde prodej na zastupitelstvu, budou terénní pracovníci informovat současné obyvatele o možnostech, jaké mají, co mají od nového majitele žádat, tak aby nepodlehli svodům peněz na ruku, ale aby chtěli střechu nad hlavou. Tuto osvětu zde budeme určitě konat,“ řekla náměstkyně přerovského primátora Elena Grambličková (ODS).

Zastupitelstvo města rozhodne definitivně o prodeji na svém zasedání 16. dubna. (J. S. S.)

Zahraniční kritika se mívá účinkem

Výbor OSN pro odstranění rasové diskriminace opět kritizoval Českou republiku za špatný přístup k Romům. Opět kritizoval, že romské děti jsou zařazovány do speciálních škol, že stát nepřijal opatření, která by zabránila vystěhovávání romských rodin z měst a obcí, že se razantněji nepostupuje proti pořádání neonacistických koncertů a shromáždění.

Výbor opět poukazyval, že ČR dosud nemá antidiskriminační zákon a kritizoval také postup státu v případech nucené sterilizace romských žen. Česká republika je kritizována z Bruselu, Štrasburku, Ženevy i odjinud, ale je změně nedochází. Možná je to také tím, že samotní Romové se k této kritice příliš nehlasí a sami se jen sporadicky dovolávají nápravy k lepšímu. V šedesátých le-

tech minulého století se Afroameričané postavili proti rasismu a donutili bílé Američany, aby je začali respektovat jako rovnoprávné občany a přiznali jim lidská práva a občanské svobody, které americká ústava zaručuje všem svým občanům. Černošští vůdci se postavili proti rasovému útlaku a dokázali ostatní pozvednout tak, že se černošské hnutí za rovná práva stalo obrovskou silou. „Jsem rozzlobený z toho, co se s námi děje. A chci, abyste i vy byli rozzlobení. Jsem rozzlobený z toho, jak se s námi zachází. A chci, abyste i vy byli rozněvaní.“ To jsou slova jednoho z černošských vůdců, který v šedesátých letech promlouval k ostatním černošským na pohřbu zavražděného černošského chlapce příslušníky Kukluxklanu.

V devadesátých letech byly v České republice zavražděny romské ženy, muži i děti. Byly to rasové vraždy. V Letech u Písku hanobí prasečák památku umučených Romů v druhé světové válce. Romské rodiny si nejsou jisty svojí další existencí, protože je mohou v noci deportovat z jejich domovů. Romské ženy jsou mrzačeny nedobrovolnou sterilizací a budoucnost romských dětí je ničena jejich zařazováním do speciálních škol. Dalo by se pokračovat dál, ale bylo by to zbytečné, protože i tohle stačí k tomu, abychom byli rozzlobení a nahněvaní. Rozzlobit by nás mělo i to, že kritika ze zahraničí se v České republice mívá účinkem.

Dezider Giňa

Avruna kritika nane efektos

Khatal o OSN kaj keren buti kontra rasovo diskriminacija avla pre Čechiko kritika vaš koda, so pes kerel le Romanca. Pal avila kritika pre koda, kaj le romane čhavoren ispiden andro specialna školi, kaj o štatos nakerdža nič koleha sar le romane famelijen ispiden avri andal o gava the fori, kaj nakeren nič le neonacistenca, save keren koncerti the kidipena.

Pale avila kritika pre Čechiko, kaj la nane antidiskriminačno zakonos the sar o štatos terdžol kio sterilizacija, save pes kerde pro romane džuvlija. E Čechiko hini kritizimen khatal o Brusel, Štrasburk, Ženeva the khatal aver thana, kajča e situacija ačhol kajsi, savi sas. Talam oda the angle koda, kaja o Roma pes naden anglal, u ča varekana kamen hoj pes lenge feder te dživel. Andro šovardeš-

to berša sas kavke, kaj pes o kale manuša hazdle kontra rasismus the doispidle le parne Američanen kaj len te respektinen u te den lenge lengere manušane čačipena the slobodi, save hin andre americko ustava anglo savore manuša. O kale šeralo pes tohode kontra rasisticko presija u hazdle avre kalen kavke, kaj len sas bari zor te marel pes vaš peskere manušane čačipena. „Som cholamen kolestar so pes amenca kerel. Kamav, kaj the Tumen te aven cholamen. Som cholamen kolestar so amenge keren. Kamav, kaj the Tumen te aven cholamen.“ Kavke vakere las kalo šeralo kio kale, save avle pro pohrebos terme kale čhaske, saves murdarde o parne khatal o Kukluxklan.

Andro eňavardešto berša sas andre Čechiko murdarde romane

džuvlija, murša the čhavore. Sas oda rasisticka murdaripena. Andro Lety u Písku o baliče keren bari bi pačiv pre amare mule, save merenas andro dujto mariben. Romane famelijji nadžanen so lenca avela, bo len račaha šaj deportinen the ispiden pre aver thana andal lengere khera. O romane džuvlija sas sterilizimen u kavke sas skaličimen lengero sascipen. Le romane čhavoreng pes phagel o dživipen koleha, sar le ispiden andro specialna školi.

Šaj mek phenas buter skarhi, kajča imar the kada hin dost pre koda, kaj te avas cholamen. Cholamen kamahas te avel the vaš koda, kaj avruni kritika andre Čechiko našavel o efektos.

Dezider Giňa

komentář

8. duben je svátkem všech Romů

KAREL HOLOMEK

Tento rok se nám shromáždily dva velké svátky na jediný den: Velikonoce a Mezinárodní den Romů. To je docela příjemné zjištění. Nevím, co na to řeknou církevní otcové, ale když už se nám to tak skombinovalo, spokojme se s tím, že i Bůh žehná tímto symptomatickým způsobem svátku Romů. Je to pokyn shůry a neměl by zapadnout. Velikonoce budou slavit všichni a tak, možná

nevědomky, poctí tím i Romy. Těm nenávisným se to nebude zamlouvat, pravda, a těm tolerantním to může přijít docela vhod. Takové náhody také hrají svoji roli a platí.

Jsem si ovšem vědom, že si teď nasazují růžové brýle a přitahují něco, co se jen tak lehce přitáhnout nedá. Snad bychom se mohli tedy alespoň pokusit dát při této příležitosti těmto dnům společného jmenovatele: všeobecné usmíření a pokus nahlížet na vše vldným zrakem.

Romové na gadže a gadžové na Romy. Rozum praví: lidé se dělí jen na dobré nebo špatné. Na všech stranách jsou jen ti nebo oni a v podstatě ve stejném procentuálním množství.

Díval jsem se do některých kalendářů a hle: jsou i takové, kde je Mezinárodní den Romů zmíněn. Nepřeceňuji to, ale docela se zablýsklo na nové časy.

Z důvodů té dvojkombinace se Romové budou více prezentovat a upozorňovat až po Velikonocích, tedy zřejmě 10. dubna. Tak tomu bude v Brně. Na jiných místech Romano hangos upozorňujeme na jednotlivé akce, které budou probíhat tu i tam. Podílejí se na nich všechny romské nevládní organizace, jejich partneři a spolupracovníci včetně Muzea romské kultury rukou společnou a nerozdílnou.

Milí čtenáři, věnujte prosím pozornost těmto akcím a zúčastněte se jich v hojném počtu! Je to důležité!

Považujeme to za součást občanské angažovanosti při prosazování záležitostí, které se nás všech bytostně dotýkají. Jestli jsem použil výrazu „všech“, pak myslím všechny, nejen Romy.

Protože úroveň každé společnosti se posuzuje podle práv, které dokáže zabezpečit i pro svoje menšiny, dost možná, že v našem případě pro menšinu nejhůře postavenou.

Schůzka ke dni Romů

Koordinátoři brněnských oslav Mezinárodního dne Romů z různých organizací se sešli, aby připravili program na úterý 10. dubna. Na faře v Zábřovicích je zahájí tradiční vázání stužek na Strom tolerance, následovat bude průvod ulicí Bratislavskou na náměstí Svobody, kde v kulturním programu odpoledne vystoupí různé skupiny a soubory. Akci ukončí společenský večer a módní přehlídka v Muzeu romské kultury.

Foto: Jiří Salík Sláma

Brněnští Romové ...

Dokončení ze str. 1

Na úvod plesu vystoupil ředitel školy Emil Ščuka a pozval k pódiu studenty a studentky, kteří se tak ukázali všichni najednou svým rodičům a známým a zapělí společně romskou hymnu Gelem gelem. Poté vystoupila smíšená taneční skupina s dynamickým breakdancem. Následovaly jazzová improvizace a operní zpěv.

Po těchto vystoupeních již nic nebránilo spontánnímu volnému programu, do kterého se tancem a veselím zapojili téměř všichni hosté. V přestávce moderátoři představili porotu, která měla zvolit čardášového prince a krále a královnu plesu. Porota v čele s Milanem Ščukou měla těžký úkol: nakonec

zvolila čardášovým princem Reného Postaje. Králem a královnou plesu byli zvoleni manželé Dušan a Leona Bikarovi, dálkoví studenti školy.

Podle Davida Ščuky, zástupce ředitele pro organizační činnost, se ples rozhodně vydařil: „Pozvali jsme mnoho vzácných hostů a jsme rádi, že naše pozvání přijali. Myslím, že jsme se reprezentovali pozitivně a mohli jsme ukázat, že škola neznamená jen studium, ale také zábavu a společenskou aktivitu.“

Jeho kolegyně Marcela Pitrochová zase ocenila „velké množství tančících lidí, kteří mají rytmus v těle a přitom kultivovaně chovají“.

(J. S. S.)

Souhrn otázek, na něž je třeba odpovědět V něčem je stále nejasno

Velmi často se setkávám s otázkami, které uvádím dál. Přestože na ně bylo už v nesčetných diskusích odpovězeno, stále se vyskytují a stále jsou pokládány. Není pochyb o tom, že už formulace těchto otázek svědčí buď o neznalosti souvislostí, které ve společnosti existují a které je nutno brát v úvahu, nebo o předsudcích, které jsou přítomny u tazatele, aniž si to dotyčný dokáže uvědomit.

Otázky mohou být následující:
- *žádá politická strana nevyřeší problém Romů,*
- *nelze kritizovat nezaměstnanost Romů, když oni sami zájem o práci nemají,*
- *brání někdo někdy nějakému Romovi ve vzdělání?*
- *proč děti z majority, tedy české, nemají ve třídě také pomocné pedagogické asistenty?*

Na tyto otázky jednoho z našich čtenářů – a není pochyb o tom, že je nepoložil Rom – je dobré odpovědět veřejně. Nemyslím si, že jednou provždy, protože na ně bylo odpovězeno již nesčetněkrát při různých příležitostech. Ale lidé buď neslyší, nebo slyšet nechťejí.

Snad bychom mohli říci hned zpočátku několik konstatování, z nichž by si už vnímavý čtenář dokázal učinit patřičné závěry. Pak už bude stačit dodat několik drobných doplňujících poznámek a vše by mohlo být jasné.

Romové od nepaměti byli na území Rakousko-Uherska menšinou, která se vyznačovala svým vlastním jazykem, po staletí žila izolována od ostatních, nikoho nepouštěla dovnitř své komunity a jen málokdo z nich se podařilo uspět ve většinové společnosti. Romové vždy jen přežívali na okraji společnosti a tomu ve svém životě přizpůsobili všechny své kroky a směřování. To trvalo donedávna bezmála 600 let.

Tento způsob života a přežívání měl nepochybně svůj podstatný vliv v nahlížení na vzdělání, práci, na spolunažívání s jinými.

A stejně tak lze docela chápat i způsob chování občanů majority, jejichž život probíhal úplně jinak a tím i hodnotová kritéria byla zcela jiná a odlišná od těch romských.

Překonat rozdíly ve vzájemném nepochopení po staletích není a nemůže být jednoduché.

Bez vzájemného pochopení to ale nepůjde! Kdo si toto uvědomí, bude umět odpovědět docela věcně a logicky správně i na otázky stále se opakující.

Teď už je zcela jasné, proč by děti většinové společnosti ve škole

neměly mít podobně jako romské pedagogické pomocné asistenty? To by byla přece úplně nesmyslná blbost! Ty děti to přece na nic nepotřebují! Ale romské? Těch handicapů je tu tolik a je třeba je nějak v zájmu všech urychleně překonávat. Jmenujme jen některé: jazykový, jiná kritéria a hodnoty, absence kontinuity v rodině pro vzdělání a další.

Klidně přiznám, že nikdo nikdy u nás nebránil romskému dítěti ve vzdělání. Ale v tom není podstata problému a potíží. Ta je v nerovných šancích. Už jsem o nich mluvil. Ta největší nerovnost je v rodině. Vzdělání rodiče přece jen jinak a určitě bezpečněji vedou úskalími vzdělávání na škole jinak než rodiče jiní. To je vyzkoušeno už tisíciletou historií lidstva. Proč právě dnes tomu jen málokdo rozumí?

O nezaměstnanosti až jindy. To je samostatná kapitola, která tazatele těchto otázek usvědčuje z velké neznalosti současné situace nejen na pracovním trhu. Současná legislativa nemotivuje potenciální zaměstnance k práci. Vysoká nebo nízká zaměstnanost mezi Romy nezáleží pouze na jejich chuti k práci, o níž bychom mohli diskutovat.

Proč mluvíme při této příležitosti o politických stranách? Tazatel se zdá, že ony nemají žádný vliv na pozdvižení romského národa. Krutý omyl! Kéž by to tak bylo a záleželo jen na Romech samotných! Politici, vlády mají v rukou moc a peníze a tím i nástroje k prosazování podmínek pro život lidí v intencích, které k tomu sami vytvářejí. V demokracii snad v zájmu lidí. A když ty podmínky nenastolí a nevytvoří nástroje k jejich realizaci, sám občan jen stěží dosáhne zlepšení ve svém životě. To je princip zastupitelské demokracie. Když se na některé občany zapominá nebo jak někdo tvrdí, že mají všichni stejné šance (to je teď obzvláště líbivé heslo), pak je zle. Jde právě o to, aby ty šance opravdu každý měl. Co jsem řekl, snad stačí k pochopení toho, že ten čas ještě nenastal a dlouho nenastane. A není to vina jen Romů! Rozhodně menší a nepodstatná proti vině celé společnosti, celého státu. Ale po pravdě řečeno, vše je mnohem složitější. To, co jsem nyní řekl, je jen pro ty, kteří se ještě k poznání některých zásadních faktů nepropracovali.

Karel Holomek

Zpět do práce a střechu nad hlavou Komplexní služby plzeňské charity

CHEB – Ministryně bez portfeje Džamila Stehlíková navštívila před nedávnem zařízení pro pomoc ohroženým dětem Útočiště, noclehárnu pro lidi bez přístřeší Betlém, klubovnu pro romské děti, Wolkerovu ulici, označovanou jako chebské ghetto, a zúčastnila se besedy o menšinách.

„Zjišťuji, jak se v jednotlivých městech pracuje s komunitami ohroženými sociální vyloučeností. A třeba chebský Betlém, v němž kvalifikovaný personál zavádí inovativní postupy, může sloužit jako vzor,“ řekla Džamila Stehlíková.

Na zařízení plzeňské diecézní charity nejvíce ocenila, že poskytuje komplexní služby. Klienti nejen získají střechu nad hlavou, ale mohou se i zapojit do projektu Zpět do práce a dalších programů. (red)

Ještě pořád žijeme s mnoha předsudky

Předsudky jsou součástí našeho života. Je to předem daný soud, takové zjednodušení umožňující hledat podobnosti mezi novým a již zažitým. Nebezpečné mohou být svým sexistickým, rasovým, etnickým či jiným podtextem: takové ty „o špinavých a smradlavých“ Ukrajincích, „neotesaných“ Rusech a „nepřizpůsobivých“ Romech nebo Cikánech, „naivních“ blondýnách a doktorech, kteří spí se sestřičkami. Takové jednoduché soudy jsou v každé společnosti tak rozšířené, že se stávají součástí dané kultury.

I já mám předsudky: rychle někoho ohodnotím, i když ho vlastně neznám, ale je to takové ulehčení, nemusím dlouze přemýšlet, jaký člověk je. Jednou, není to tak dlouho, jsem jel v metru. Vedle mě seděli dva snědí

muži a bavili se. Já jsem si říkal: „Arabáci, to bude problém.“ Byl klid, až najednou jeden „trhan“ přišel a říká: „Hele, cigán, dej mi deset korun.“ Já nic neměl, tak otravoval někoho jiného, ale nikdo mu nic nedal. Potom říká: „Támhle jsou Arabáci, ty mi dáš peníze.“ Oni se zvedli a dali mu ty drobné a vůbec je nezajímalo, na co je chce a proč zrovna od nich si je vzal, asi mu nerozuměli. Nakonec jsem se s nimi dal do řeči a moje jakoby předsudky byly ty tam. Nebyli to „Arabáci“, ale kluci ze Španělska. Ale o to tady jde.

Já sám jsem často obětí předsudků, a to jak ze strany majority, tak ze strany samotných Romů, přestože sám jsem Rom. Asi jsem ale jiný, můj tatínek byl česko-německý Rom, který pracoval, podnikal už v té špatné době, kdy

se měli všichni, kteří pracovali, dobře, a kdo nepracoval, byl příživník.

Je zřejmé, že v představách o okolním světě budou vždycky předsudky, ale měli bychom se snažit lépe se poznat, vždyť jsme tak různorodí, to by nás mělo obohatit. Je mnoho institucí a organizací – např. Amnesty International, Asociace občanských porad, Centrum pro otázky migrace atd., které mají v popisu práce boj s předsudky a diskriminací – a snad to dělají i dobře.

Blíží se 8. duben, na který připadá Mezinárodní den Romů. Měl být událostí, kdy by se měly bourat stereotypní představy o Romech a jejich životech. Milí čtenáři, běžte do ulic a rozdávejte radost.

Jan Berousek

Na festivalu se hledaly skutečné hvězdy

Měla jsem možnost zúčastnit se v rámci nedávného filmového festivalu Jeden svět debaty s desítkami, ba stovkami dětí ze základních i středních škol. V Brně šlo přitom především o film Soňa a její rodina.

Je to slovenský časosběrný snímek Daniely Rusnokové, který sleduje v rozmezí dvou let jednu z rodin žijících v romské osadě Rudňany. Přináší pohled do života Soni, matky čtrnácti dětí a milující manželky, ženy silné a inteligentní, ale i bezmocné. Film sleduje její každodenní starosti o obživu a boj s mimořádně nutnými podmínkami. Citlivě natočený snímek je poutavým obrazem životních podmínek v jednom z nejhudších míst Slovenska.

V Rudňanech jsem se byla před několika lety osobně podívat, proto jsem dokázala na otázky posluchačů

v sále pravdivě reagovat. Děti film zaujal. Především proto, že nejspíš netušily, co se děje v těsné blízkosti České republiky. Na takovou dobu a bídu byly zvyklé z obrázků z Afriky a rozvojových zemí, ale rozhodně nevěděly, že obdobná situace panuje i na východě sousedního Slovenska. Ptaly se hlavně na život v osadě: jak se může taková žena se čtrnácti dětmi uživit, proč miluje svého muže, i když pije, co si můžou dovolit, proč se starší sourozenci musí starat o mladší atp. Malí diváci se hlásili jeden přes druhého, padlo spousta zajímavých otázek. A já jsem si uvědomila, že jsme zase o krok dál na cestě vzájemného porozumění a zájmu o druhé. Vždyť děti nemusí být nutně poznamenány názorem a postojem svých rodičů k chudým, trpícím a opovrhovaným, ať už je

jakkoli lhostejný, přehlíživý, ba dokonce nesnášenlivý. Mohou si vytvořit názor vlastní a podle něj i v životě jednat. A k tomu dle mého výborně přispívá i každoroční festival dokumentárních filmů o lidských právech Jeden svět. Záměrem festivalu je využít filmu jako mocného média, které je schopno upoutat pozornost diváků k problematice lidských práv a které dokáže vzbudit pocit zodpovědnosti za to, co se děje na druhém konci světa nebo za zdí sousedního bytu.

Za zmínku stojí v této souvislosti telefonát, který jsem měla hned druhý den po zmíněné debatě. Ozvala se mi paní učitelka ze základní školy v Olešnici, že se po shlédnutí snímku Soňa a její rodina se rozhodli jako škola přispět této romské rodině především materiálně. (T. Š.)

Romové v Novém Jičíně se budou stěhovat

Děti z holobytů Foto: J. S. S.

MFD uvedla v prosinci minulého roku tuto zprávu s podrobným komentářem i stanoviskem starosty Ivana Týleho (ODS). Společenství Romů na Moravě má v Novém Jičíně komunitní středisko, tedy v tomto případě se o záležitosti Romů stará, pokud je to vůbec možné.

Dnes je situace taková, že romské rodiny bydlící v domech, které již radnice prodala, se budou muset stěhovat. Většinou mají nájemní

smlouvy na dobu určitou, která v těchto dnech skončí. Právní zastupce majitelů a současný zastupitel města Jaromír Kubis (KSČM) nekompromisně prohlašuje, že vše bude probíhat přesně a přísně podle zákona, tedy hlavně žaloby na vystěhování z bytů. Tvrdí při tom, že vesměs jde o neplatiče, což není tak docela pravda a popírá to i starosta Týle, který naopak říká, že se rodiny se svými povinnostmi vypořádávají „v rámci přijatelnosti“.

Asistence Společenství Romů bude probíhat tak, aby rodiny nebyly vystěhovány okamžitě, a aby se tak dělo s přívolením soudu, kam budou za své klienty podávat žaloby na posouzení oprávněnosti vystěhování. To jistě proběhne, ale s určitou časovou prodlevou, která v tomto případě má cenu zlata.

Starosta Týle, jehož jsme v Novém Jičíně rovněž navštívili, nás také ubezpečil, že vše proběhne lidsky, a že nikdo nezůstane na ulici. Tomu lze věřit, již jsme si prohlédli ubytovnu charakteru holobytu v lokalitě, kde již podobně dva domy s holobytů jsou převážně romskou klientelou obývány.

Pravda je ta, že připravený dům je čistý a nově opravený. Pro každou rodinu tak bude připravena místnost s jednoduchým, snad kuchyňským stolem a dřezem. Veške-

ré sociální vybavení na chodbě. Není pochyb o tom, že charakter bytové situace pro místní Romy se dosti podstatně zhorší prostorově i vybavením.

Dalších snad až třicet rodin se ocitá na okraji města v lokalitě vyčleněné výhradně pro Romy, jde tedy opět o záležitost vysloveně segregaci. Starosta Týle však slibuje, že v další fázi, po výstavbě či opravách jiných domů, budou některé rodiny, které si to zaslouží, přestěhovány odsud do města rozptýleně. Ovšemže jen ty, které si to zaslouží.

Takže děti, které mají nehodné rodiče, ale jinak za nic nemohou, jsou odsouzeny k živoření. To je zásada, která na první pohled vypadá rozumně, ale je smutným dokladem pochybených principů řešení potíží Romů jinak, než by bylo řešeno u příslušníků většinové společnosti, tedy principu nerovného přístupu. Ten pak narušuje dosti výrazně úspěšnost procesu integrace Romů.

Zatím tedy můžeme být svědky stále se zhoršující situace romských rodin, které i tak zatím žily nepříliš dobře. Kdy se tento vývoj zastaví? O vývoji situace romských rodin v Novém Jičíně vás budeme průběžně informovat. (red.)

Výlet na přehradu se nakonec vydařil

Některé z dětí, které se zúčastnily výletu na Brněnskou přehradu

Pracuji již přes rok v neziskové organizaci o. s. IQ Roma servis v Brně, která nabízí romským dětem a mládeži možnosti smysluplného trávení jejich volného času. Je to práce vesměs radostná, přináší mi spoustu nových zkušeností, ale mnohdy také negativní zážitky. Například výlet, o kterém chci psát, byl odstrašujícím prožitkem.

Byl krásný den a my jsme se rozhodli, že s našimi klienty vyrazíme v době jejich jarních prázdnin na celodenní výlet na Brněnskou přehradu. Děti se nasbíralo více než čtyřicet. Všechny chtěly na výlet a hlásily se, že jedou s námi. Malé, velké i ty úplně nejmenší. Každý dostal na starost mladšího sourozence, koupili jsme jízdenky na MHD a vyrazili. Už v tramvaji ale začaly nepřijemnosti.

Děti si posedaly po třech, po čtyřech vedle sebe. Radovaly se ze sluníčka a z výletu a tak si začaly romsky zpěvovat. Byla opravdu veselá atmosféra. Když jsme prošli písáreckým tunelem, hlasitě vyskaly...

Spolucestujícím se ale atmosféra v tramvaji nezdála být tak veselá. Začali si schovávat kabelky a viděla jsem v nich napětí a nechuť ke společné cestě s romskými hluchými dětmi. Někteří si přesedli do druhého vozu, jiní se po nás pohoršeně otáčeli. Posadila jsem si osmiletou Sabinku na klín. Je to dlouhováská drobná rozkošná dívka s velkýma tmavýma očima, kterou mám moc ráda. Děvčátko se přidržovalo předního držátka na sedátku a omylem se letmo dotklo mladé ženy, sedící před námi. Co

následovalo potom, jsem nečekala. Žena se nečekaně otočila, prudce vzala Sabininu ruku, zatřásla s ní a zakřičela: „Říkám ti, nesahej na mě!“ To byl šok i pro mě. Nebyla jsem schopná slova. Tolik bezdůvodné agresivity, co se v té ženě nahromadilo! Sabinka sklopila oči a celou cestu mně seděla bez pohnutí na klíně. Bylo mi do breku a zároveň jsem cítila velký vztek. Vždyť nic nepovedla! To musí snášet pohrdání a nenávisť už od malička jen pro to, že je Romka? Tím to teprve začalo.

„Neopírej se o mě, vždyť jsi špinavá,“ slyším od dalšího spolucestujícího zepředu tramvajového vozu. Holčička se samozřejmě bránila. „Nejsem špinavá, tak co máte?“

Vystoupili jsme na přehradě a já si oddechla. Máme všechny, můžeme vyrazit na procházku. Dovolila jsem jim konečně si zazpívat z plných plic. To byla chyba, protože jsem si nevšimla v dále sedícího rybaře, který to bral jako provokaci a začal vyhrožovat: „Hodím po vás kámen, jestli nepřestanete!“ Nevěřila jsem vlastním uším.

Došli jsme až k venkovní restauraci. Děti už byly po cestě unavené. Neměly batůžky a svačinku v ubrousku, většina jich měla igelitku s kolou, sladkostmi a drobnými. Těšily se, že si něco koupí. Restaurace byla úplně prázdná. Majitelka, hned jak uviděla tu hromadu dětí, vyběhla ze dveří a upozorňovala nás, že venkovní zahrádka je pouze pro hosty restaurace. Vysvětlila jsem jí, že většina těchto dětí, chce právě v jejich restau-

raci utratit své peníze. Děti se natlačily k prodejnímu okénku a už jsem zase slyšela připomínky typu: „Neumíš poděkovat? Poprosila jsi o tu pizzu?“

Ráda bych zde objasnila romské pojetí slůvek „děkuji“ a „prosím“. Romské dítě, které nepoděkuje za jídlo nebo nepoprosí o šálek čaje, ale čaj je mu pouze naservírován bez jakékoli odezvy, může na českého pozorovatele působit poněkud nevychovaně a nevděčně. Pravda je, že v romském pojetí světa nemusím o nic prosit, protože vždy něco dostanu. Každý se automaticky rozdělí se vším, co má. I s málem. Je to normální. Prošení a děkování v domácím romském prostředí působí na samotné Romy poněkud nezvykle a odtažitě. Kdo prosí a děkuje, je považován za gádža. Ovšem když se na to podíváme očima české kultury, jeví se nám Romové jako nevychovaní. V romském pojetí světa je však opak pravdou. Jedná se zde o častý střet těchto dvou kultur. Obdobná situace se ukázala i u prodejního pultu. Prodávačka považovala děti za neslušné a nevychované a zaujala k nim odmítavý postoj, který ale děti nechápaly a připadal jim bezdůvodný. Proto s prodáváčkou mluvily tak, jak ona s nimi. Hrubě a sprostě.

Ale vrátím se k našemu výletu. Ani po občerstvení v restauraci se totiž neobešel bez problémů. Musela jsem si několikrát vyslechnout stížnosti od kolemjdoucích: „Co jste to za školu, já si vás zjistím!“ Nebo když si dva pomocníci na stavbě vyměnili pár vět: „Co to tady je, cigáni, dones mně pistol, ať to vystřílím.“ Takové poznámky mě opravdu nenechávaly chladnou.

Oddechla jsem si, když jsme se vrátili v pořádku do IQ Roma servisu. Byla jsem z cesty vyřízená, hlavně psychicky. Zase jsem se mohla na jediný den vrátit do romského dítěte. A to, co zakouší jen proto, že je na něm poznat, že je romské, bych nikomu nepřála. Mně samotné to celé připadalo jako obrovská křivda. Vždyť ty děti nic nepovedly. Sice neseseděly v pozoru a bez mluvení v tramvajových sedátkách, ale za to si přece nezaslouží odsouzení. Zamysleme se nad tím, jak k lidem přistupujeme. Bereme lidi jako individuality? Jako boží stvoření, které si zaslouží lásku? Jako sobě rovné? Nebo už předem zaujíme k určitým skupinám neshovivý nebo nenávistný postoj?

Text a foto
Tereza Šimiková

napsali jste nám

Romská otázka V

(dokončení z minulého čísla)

Moje letitá zkušenost je, že pokud Romové překonají počáteční nedůvěru, jsou za projevený zájem i praktickou pomocí velice vděční. To ovšem neznamená, že máme vyhráno. Navzánní kontaktu je jedna věc, je to nezbytný začátek. Ovšem druhá věc je něčeho skutečně dosáhnout. Třeba aby rodina měla správné priority v hospodaření a naučila se rozplánovat si peníze a vyjít s nimi. Nejde o to, hospodařit za Romy. To by bylo ještě relativně jednoduché. Při každém dílčím kroku je třeba mít na mysli konečný cíl a neustále přemýšlet o tom, zda nás konkrétní kroky k tomuto cíli přibližují.

Dále je třeba zesílit boj proti rasismu. Přiznám se, že mně osobně tolik nevdá, když Roma nepustí do hospody. Beztak bude lépe, když tam chodit nebude. Ale velmi mi vadí, když chce pracovat, ale nedostane práci jenom proto, že je Rom. Velmi mi vadí, když se různé úřednice ani nesnaží Romům vysvětlit, jak to či ono vlastně funguje. Romové mají handicap. My bílí za to můžeme více, než jsme si zpravidla ochotni připustit. Musíme jim pomoci, aby ho překonali. To neznamená, že budeme tolerovat lže či krádeže. Obě strany musí mít možnost dovolat se spravedlnosti.

To, co jsem zatím navrhl, nevyžaduje žádné výrazné zásahy do legislativy (snad s výjimkou oněch nulových ročníků; přiznám se, že nevím, zda je zde nějaká legislativní změna potřebná). Některé z těchto návrhů může

pomoci realizovat prakticky kdokoli z nás – záleží jen na našem čase a ochotě. Bude ale patrně třeba nějakých legislativních změn, aby se zabránilo vytváření dalších romských ghett. Ta totiž vznikají jaksi samospádem, stačí nedělat nic. Jsou to však časované pumy. Pokud s tím něco neuděláme hodně brzy, sklídíme za pár let dračí setbu.

A co politické strany? Máloco ukazuje bídu našeho politického života jako skutečnost, že tato otázka, která nás bude stát za deset dvacet let miliardy korun (ať po dobrém, nebo po zlém – odkazují na předchozí článek), je nezájímá. Kdyby přišly s rozumnými návrhy, u naší rasistické většiny si naběhnou a hlasy spíše ztratí. Tak raději mlčí. Ne, při řešení romské otázky se politické body v rámci čtyřletého volebního období skutečně nenasbírají. Ať si říká pan prezident co chce o pseudohumanismu a falešném NGO-ismu, řešení romské problematiky v několika následujících letech zůstane z velké části na dobrovolných nadšencích.

Na závěr mi dovoluji jedno moudro a jedno osobní heslo. Stará tchyně dala mladé snaše radu k nezaplacení: „Co si nevyhláďš, to si nevytlučeš.“ Platí to i pro náš vztah k Romům. Nebude to snadné, ale nezvládneme-li to po dobrém, nezvládneme to ani po zlém.

A nyní to osobní heslo. Bylo to osobní heslo sv. Augustína. Měli by si ho opakovat Romové i ti, kdo jim chtějí pomoci: „Mohli jiní, mohli jiní, pročpak ty ne, Augustine?“

Dan Drápal

Nezapomenutelný týden na horách

Jsme děti z dětského domova ve věku pět až osmnáct let a moc jsme se těšily na sněžnou zimní olympiádu v Beskydech, kam jsme jely v době jarních prázdnin.

Napjatě jsme čekaly, jaké to bude, protože do těchto míst jsme jely poprvé. Naše očekávání na množství sněhu se splnilo, i když od autobusu, který zůstal asi kilometr pod hotelem, jsme šly pěšky. Čím více jsme se k hotelu, stojícím na kopci, blížily, byla příroda okolo krásnější, svahy strmější, kolem nádherná sněhová příkrývka.

První překvapení nás čekalo už uvnitř hotelu Hit, kde nás přivítal personál a provedl vedoucí pan Surma. Na jeho milé a laskavé uvítání nezapomeneme. Už při prvním jídle bylo také jasné, že tady vaří velice chutně a že budou i přídavky pro naše jedlíky.

V okolí hotelu jsme všichni prožili týden krásných chvil, zážitků a radosti. Stavěli jsme sněhuláky, sáňkovali, v lese jsme měli orientační běh. Následovala zimní olympiáda, bobování a někteří z nás se věnovali

lyžování. Po závodě nás mile překvapily i paní kuchařky, které nám upekly buchty na druhou večeři.

V tomto nádherném prostředí se o nás staraly naše tety Marcelka, Hanka, Barbora, studentka Zdenka a na všechny akce nás doprovázel i náš strejda, který je připravoval a zajišťoval. Den před odjezdem bylo vyhlášení vítězů zimní olympiády, orientačního běhu a dalších soutěží na sněhu, včetně ocenění lyžařů.

Protože jsme všichni velmi živí, došlo během týdenního pobytu i k problémům, které vedoucí hotelu vyřešil s pochopením pro naši mentalitu. Choval se k nám tak, že se vlastně stal naším novým strejdom.

Jak bývá zvykem, kuchařky a celé vedení hotelu jsme odměnili na závěr zpěvem a mohutným potleskem. Celou dobu se snažili, aby se nám pobyt na horách moc líbil, což se jim podařilo. Přesvědčili jsme se, že i když jsme z dětského domova, nejsme všem lhostejní; lidé na nás byli hodní a milí a my jsme jim za to vděční. Děti z Dětského domova

Na Vizině, Ostrava

ERIO – European Roma Information Office

Tato zkratka se někdy objevuje v informacích a doporučeních k řešení problematiky Romů, které přicházejí z Bruselu, centra Evropské unie. Znamená, že se jedná o mezinárodní nevládní organizaci s názvem Evropská romská informační kancelář (European Roma Information Office).

Jejími základními určeními je vytvářet příznivé podmínky pro řešení problematiky Romů v jednotlivých zemích Evropské unie přímo v centru institucí EU, jako je Evropský parlament, Evropská komise apod.

Provádí konzultační a analytickou činnost v tématech, která znamenají největší problémy pro Romy a jejich soužití v evropských společnostech.

Předpokladem pro efektivní činnost této organizace je mimo jiné i dobrá znalost situace Romů v jednotlivých zemích, z níž pak mohou vycházet i další doporučení k řešení

na půdě EU a tím i v jednotlivých zemích. Předsedkyní organizace je finská Romka Miranda Vuolasranta.

Bylo by tedy dobré a účelné obracet se na tuto instituci jednak s informacemi o situaci a návrhy na řešení. To je možno elektronicky na adresu výkonného ředitele Ivana Ivanova (ivan.ivanov@erionet.org) nebo písemně na: European Roma Information Office, 17, avenue Eduard Lacomblé, B-1040 Bruxelles, Belgium. Komunikace je možná v angličtině, případně francouzštině.

(red)

Paměti romských žen – Kořeny I/3

Rozhovor s paní Margitou, ročník 1922, Oslavany, tazatelka Helena Danielová

Tohle máte asi po mamince. U vás muselo být taky doma čisto?

No. (směje se)

Kdo... jak to u vás v rodině probíhalo? Kdo byl přísný? Byl tatínek přísný nebo maminka nebo...

No, maminka byla přísná.

Maminka?

Tatínek byl hodnější na nás, ale maminka byla přísná.

A v čem? V čem byla přísná?

No museli jsme dělat doma!

A co třeba učení? Byla na vás přísná i v učení?

No byla. Maminka.

A jak jste se vlastně učili všichni? Jak vám to šlo, ta škola? Bavilo vás to? Chodila jste ráda do školy?

A tak chodila jsem ráda do školy. Ale jenom... já nevím... spíš... nebejvala, já nevím, ta měšťanka. Já... no bejvala, ale ne... já jsem nešla dál, no. Já jsem šla dělat.

Hmm. A co vás ve škole bavilo za předmět? Co jste měla ráda?

Hmm... češtinu...

Čeština vám šla bez problémů?

No tak zkráj tak ne. Musela jsem se... tak jsem měla trojku aji čtverku jsem měla. (směje se) Tak jsem se nešla učít. Bo tenkrát to tak nebylo jako teď. Tenkrát...

Když byla maminka přísná, docházelo k nějakým trestům? Třeba jste měli „zaracha“ nebo...

No, taky nás bila. Jak jsme nebyli doma večír, tak...

Měli jste nějak pevně stanovenou dobu, kdy musíte být doma?

No! Jak to, už nás... Ona byla přísná na nás, na sestru a na mě, ale na kluky ne.

A tatínek? Tatínek, říkáte, že byl na vás hodnější. Zastával se vás.

No, von byl hodnější. No, von vždycky říkal: „Bóže, tak co jich nenecháš ještě chvíli ven?“ Tatínek byl hodnější.

A čím se vlastně tady tak ti Romové živili? Co oni tady vlastně dělali?

Koše dělali. Hodně koše prodávali. To si pamatuju, že dělali koše hodně. Potom to chodili prodávat.

No a nebyli kováři tady náhodou?

Ne, to ne.

A pracovali někteří, jak jste říkala, právě třeba u těch sedláků nebo takhle?

U sedláků dělali, potom dělali hodně... aji někteří u dráhy dělali, bratr dělal u dráhy, ten starší můj, já jsem dělala v těch Ivančicích v tej cihelně, tam jsem se nadřela jak...

Tam vás asi bylo víc, že? Tam asi dělalo...

No. My jsme měli jenom jeden pokoj. A pro tolik lidí do bylo málo! Nás bylo sedum! No tak se sestrou jsme chodily do těch Ivančic.

A to oni jako poskytovali nějaké cihly? To oni vám dávali?

Dávali. Lacinější nám nechávali. Tak jsme to přistavovali, ten pokoj a tu kuchyň. Takže jsme měli dva pokoje a kuchyň, no.

A říkala jste, že vaši rodiče v tom koncentračním táboře zůstali.

Jo, tam zůstali, no.

A vaše sestra a bratři?

No, voni byli v tom Hodoníně a dali jich tam ty, s bratrama. Já se sestrou, my jsme byly jako doma, za ten týden jak nás chytli, tak nás dali do toho Brna na ty jatky, tam jsme čekaly až se to zešlo všechno ještě a potom transportem nás dali se sestrou to...

A se sestrou jste se vídala nebo vás odloučili od sebe?

Ne, ne. Byly jsme spolu.

Byly jste pořád spolu.

No... na jeden blok... a tak ona potom umřela, tak jsem já... to je škoda...

Umřela v tom Hodoníně?

Ne, ne. Ona byla se mnou v tem koncentráku. Tady... ten koncentrák v Polsku... jak se to jmenuje?

Osvětim.

No.

Pamatujete si, že tam bylo i víc Romů?

Ježíš Marija!

A měla jste tam nějakou svou kamarádku?

Byly tam kamarádky taky. Hodonín... tady z Hodonína. Tam byly vlastně ze Strážnice. To byly děvčata hodný, s nama byly na bloku.

A pamatujete si, jak se jmenovaly?

Jé, jedna, myslím, Vlasta... ta druhá taky Růženka, tam byly tři, myslím. A ta třetí, ješí Mařenka nebo... já už si to nepamatuju.

Ale byly jste pospolu.

Jo, na jedněm bloku jsme byly... to byl takovej dlouhý blok a... já jsem byla až na třetí. To byly tři postele nad sebou a no, jo... uteklo to jak voda a člověk už je starý a...

Když vás potom vlastně pustili, tak vy jste se vrátila zpátky, říkáte, že domek byl zbouraný...

Tak když jsem se vrátila, no tak to bylo všechno takový rozbítý, vokna, dveře, elektrika... já nevím, co s tem kdo dělal! Všechno zebnaný... prázdný, akurát kamna tam zůstaly starý.

Místní vám nepomáhali, nechali vám třeba nějaký starý nábytek nebo něco takového?

No tak, zatím mně dali, neměla jsem kde spávat, tak mně půjčili postel, peřiny a nádobí, až jsem si pomohla, až jsem jezdila do Brna do práce, do gumovky tam na Starým Brně a... no tak jsem si potom... a dostala jsem taky třicet tisíc tady vod nás, když jsem se vrátila, no tak jsem si nábytek nechala dělat a... a ty dveře a vokna a elektriku jsem musela dávat novou...

(pokračování příště)

Obyvatelé Dobré Vody usilují o možnost mít vlastní osadní výbor

Volby do osadního výboru se konaly v sídle sdružení Český západ

Foto archiv Český západ

Romským obyvatelům Dobré Vody není lhostejné místo, kde žijí, a proto chtějí prosadit zřízení osadního výboru, aby se mohli podílet na řešení věcí veřejných, které se týkají dané části obce.

V místní romské komunitě v Dobré Vodě, která je součástí města Toužim, měli 16. března volby do osadního výboru: 36 z 37 oprávněných romských voličů si jako své zástupce zvolilo tři muže. Zda osadní výbor bude opravdu zřízen, nyní záleží na zastupitelstvu města Toužim.

Přípravy na vznik osadního výboru iniciovalo občanské sdružení Český západ, které již od roku 2002 působí v romské komunitě v Dobré Vodě. Cílem sdružení je vytvářet podmínky pro zkvalitnění života obyvatel Dobré Vody, a to skrze zásadní změnu v nich samých, v komunitě jako celku a v pohledu majoritní společnosti. „Vznik osadního výboru by obyvatelům mohl

dopomoci ke zkvalitnění života v odloučené části města Toužim,“ říká Jana Kosová, ředitelka sdružení. „Romští obyvatelé chtějí navázat efektivní dialog se zastupitelstvem Toužimi, aby se mohla například zlepšit dopravní obslužnost osady či být zkultivována místní veřejná prostranství.“

Český západ nyní hodlá navštívit i zbylé neromské obyvatele Dobré Vody a přizvat jejich zástupce ke členství v osadním výboru. Zda o to budou mít zájem, nedokáže zástupci Českého západu odhadnout. „Už teď jsme však spokojeni s výsledky,“ usmívá se Jana Kosová, „nečekali jsme tak velký zájem ze strany romských obyvatel. To, že se voleb zúčastnili téměř všichni členové komunity, ukazuje, že jim jejich budoucnost není lhostejná a že naše práce má smysl.“

Dle zákona o obcích může zastupitelstvo Toužimi zřídit osadní výbor a určit jeho členy. Výbor musí

mít minimálně tři členy v čele s předsedou. Zastupitelstvo obce osadní výbor zřídit může, ale nemusí, vše záleží na jeho rozhodnutí. Pokud je však osadní výbor zřízen, může předkládat zastupitelstvu návrhy týkající se rozvoje části obce nebo jeho rozpočtu. Může se například také vyjadřovat k návrhům předkládaným zastupitelstvu obce a radě obce k rozhodnutí. V neposlední řadě má předseda osadního výboru právo na slovo při zasedání zastupitelstva, pokud o něj požádá.

V současnosti již funguje na území Karlovarského kraje mnoho osadních výborů, např. Stará Chodovská v Chodově, Vodná v Bečově nad Teplou, Protivec ve Žluticích či Dolní Žďár, Mořičov a Kfely v Ostrově.

Eva Haunerová
mluvčí o. s. Český západ

krátce z kultury

Festival Colours of Ostrava získal druhého Anděla

Mezinárodní hudební festival Colours of Ostrava se dočkal dalšího významného ocenění. Akademie populární hudby jej totiž vyhlásila nejdůležitější událostí uplynulého roku. Colours of Ostrava si tak na své konto připisují již druhého Anděla v řadě.

V užší nominaci byli konkurenty koncert Beatová sň slávy Michala Pavlíčka a festival United Islands of Prague. Nedávné ocenění je o to důležitější, že se festivalu podařilo prosadit v mimořádné konkurenci silných festivalů a mediálně sledovaných koncertů.

Na letošní léto slibuje ředitelka Colours of Ostrava Zlata Holušová fanouškům opět festival, který bude kombinovat vynikající kvalitu programu z celého světa s příjemným

prostředím, tak aby Colours of Ostrava uspokojily všechny návštěvníky a festival opět patřil mezi události roku.

Šestý ročník festivalu se uskuteční v Ostravě od 12. do 15. července a představí se na něm domácí i zahraniční účinkující nejrůznějších hudebních žánrů od world music přes rock až po alternativní žánry. Zatím potvrdili účast Goran Bregović & Wedding and Funeral Band, Mando Diao, Bajofondo Tango Club, Richard Bona, Salsa Celtica a Yungchen Lhamo.

Na programu dále budou doprovodné programy (divadelní představení, areál dětský svět, kinokavárna, DJs, workshopy apod.).

Štěpán Dlouhý
Colours of Ostrava

ROMEIA TV uvádí další díl TERNA

Úspěšný pořad o mladých lidech putuje k divákům první romské internetové televize v ČR ROMEIA TV již potřetí. Podle tvůrců pořadu přišlo na předchozí dva díly velké množství ohlasů, což znamenalo příjemné překvapení.

„Jsme skutečně rádi, že během těch zhruba čtyř měsíců, co Terno po internetu vysíláme, se o nás celkem ví. Těší nás také, že vysílání Terna, které má za hlavní cíl motivovat mladé lidi k něčemu jinému než bezduchému toulání se po ulicích, není lhostejné ani novinářům. Psalo se o nás v nejrůznějších majoritních médiích, a to je skutečně velmi pozitivní,“ neskrývá pocity moderátor

pořadu Tomáš Bystrý, sedmnáctiletý student pražského gymnázia.

Ve třetím díle se autoři vydali za dvaadvacitiletou studentkou pražské Konzervatoře Jaroslava Ježka Martou Balázovou, která se díky první řady soutěže Česko hledá SuperStar vryla do paměti mnoha divákům. Krom toho, že na vlastní uši uslyšíte, jak zpívá, dozvíte se také, kde se naučila chodit po rukou. V druhé části pořadu se dostanete do „sprejerského podsvětí“: jednadvacitiletý sprejerský prozradí, co pro jeho život graffiti a sprejování znamenají, dovíte, se jestli byl někdy při akci chycen policisty atd.

Romea

Jana Horváthová má čtyřicet let

Jana Horvathová

V těchto dnech dovršila 40 let ředitelka Muzea romské kultury Jana Horváthová. Je to určitě předěl: mezi mladostí a nejlepšími léty, jak se říká. Ať si tedy naše milá Janička těch nejlepších let užije! Přejeme jí to z celého srdce.

Dobře víme, že ji tak mnozí přátelé a známí z celé republiky nazývají. Děti z ulice, které jsou častými návštěvníky muzea uprostřed brněnského Bronxu, jí říkají Jano. Co víc by si mohla přát? Není to významání?

Připomeňme si ve zkratce životní mezníky této výrazné romské intelektuálky. V roce 1989 ukončila studia historie na Filozofické fakultě

Masarykovy univerzity v Brně, kde získala doktorát. Byla dobrou začátkou známého profesora Ctibora Nečase, který ji významně ovlivnil v jejím dalším vývoji.

Krátkou dobu pracovala v Muzeu města Brna, pak ROI v Praze za časů revoluční euforie v roce 1990. Ale už za rok se na plný úvazek věnuje práci ve Společnosti odborníků a přátel Muzea romské kultury, později přejmenované na Společnost pro založení Muzea romské kultury. Vedle dnes již zesnulého romského historika Bartoloměje Daniela, Evy Davidové a Karla Holomka patří k zakládajícím členům Muzea romské kultury.

Od prvních počátků pracovala na budování sbírky památek na romskou kulturu. Založila sbírku romských amatérských výtvarníků a malířů, což je počín vpravdě historický. To vše v době, kdy byl nejvyšší čas zachraňovat poslední zbytky romské kultury, které nezávratně mizí z povrchu země i myslí lidí. Zásadním způsobem se podílela na vytváření stálé expozice muzea Romů, která se pořád ještě rodí v bolestech a překážkách a snad již v dohlednu dozná konečné fáze. Vykonal nespočet dobrodružných výprav za sbírkami do slovenských romských osad, vyzpovídala spoustu pamětníků a zachovala nám jejich výpověď, která by zitra už byla nenávratně ztracena.

Za těch šestnáct let práce směřující k založení romského muzea postupně vznikl institut, který se stal nepopíratelným faktem ve vědomí mnoha lidí v celé republice a později se tak mohl změnit ve skutečný stánek kultury Romů. Z jedné kanceláře přerostl v nově rekonstruovanou budovu a instituci, která je od počátku roku 2005 v síti státních muzeí. Je to i zásluhou Jany Horváthové.

Mezitím přivedla na svět dvě děti, jen tak jakoby mimochodem. Teprve teď, když to vše píšeme a vzpomínáme, si uvědomujeme šíři její práce a zaujetí pro ni. Práce je pro ni posláním, nikoliv povinností. Možná by si to její kolegyně a spolupracovnice mohly zřetelněji uvědomit a nezářivát jí, že je náročná i na ně. Sama jde příkladem a jen ona a její nejbližší vědí, co za to platí. To vše by už stačilo na jeden celý lidský život. A Jana má ještě hodně před sebou. Teď má právě čas, aby si vše vychutnala, odpočinula, zvolnila tempo a přehodnotila, zvážila co dřív a co až potom, co víc a co méně. Přejeme jí k tomu hodně sil a rozumu.

Jana má za manžela lékaře-chirurga Ladislava Horvátha a dvě dcery: patnáctiletou Eriku, gymnazistku v kvartě, a sedmiletou Natálku, prvňáčka.

**Redakce perem
Karla Oswalda**

Po prohlídce siesta s kávou

Ondřej Pilát musí zvládat funkce provozního, barmana, uklízeče a do budoucna ještě kuchaře, držíme mu palce Foto: J. S. S.

V Muzeu romské kultury byla v polovině března slavnostně otevřena nová kavárna. Toto nekuřácké kulturní zařízení slibuje návštěvníkům pětadvacet míst k sezení a různé druhy teplých káv nebo studených nápojů. V prodeji jsou také obložené chlebičky, bagetky a pročetní denní tisk.

Kavárna Beng je určena především pro návštěvníky výstav, ale počítá i s náhodnými kolemjdoucími. „Dlouho jsme o něco takového usilovali. Myšlenka mít tu občerstvení nebo kavárnu je hodně stará.

Uvažovali jsme o tom už při otevření muzea,“ řekla RH ředitelka MRK Jana Horváthová. Kavárnu však neprovozuje muzeum, ale soukromý podnikatel – podle Horváthové neměli zaměstnanci na udržování takového projektu sílu. Vedení tedy vyšlo nájemci kavárny vstříc alespoň dobrými podmínkami.

Provozovatelem se stal sympatický mladý muž Ondřej Pilát, který je zároveň i barmanem. A pokud bude otevřena letní zahrádka s grilem, stane se z něj zřej-

mě také kuchař. „Nabízím vysokou kvalitu a navíc v této lokalitě nemám v podstatě konkurenci,“ prohlásil Pilát. V tomto mu musíme dát za pravdu, neboť v okolí Muzea romské kultury je pouze jedna podobná kavárna, ta se ovšem zaměřuje na jinou skupinu zákazníků.

V kavárně Beng je také prostor pro konání výstav fotografií, obrazů a dokonce i květin. Věříme, že si najde své místo v brněnské kulturní scéně.

(J. S. S.)

Není vám lhostejné dění kolem vás?

Chcete, aby se veřejnost dozvěděla nejen o problémech, které vás trápí, ale také o aktivitách romské komunity ve vašem bezprostředním okolí? Napište nám!

rozhovor

Lucie Bílá zpívala s kapelou Gulo Čar Spojení dvou živelů

Lucie Bílá uprostřed skupiny Gulo čar v jejich brněnské zkušebně Foto: J. S. S.

Na našich stránkách není třeba dlouze představovat popovou hvězdu Lucii Bílou ani funky skupinu Gulo čar z Brna. Novinkou je však spojení, ke kterému došlo na výročním udílení cen Akademie populární hudby Anděl 2006. Lucie se rozhodla vystoupit se svým megahitem *Láska je láska* v doprovodu Gulo čaru a dát této již tisícikrát hrané písni nový funky rozměr.

Den před udílením cen 16. března navštívila zkušebnu Gulo čaru v areálu brněnské Zbrojovky, aby si společně procvičili nadcházející sobotní výstup. V maličké zkušebně bylo najednou opravdu těsně, protože za normálních okolností mají členové kapely co dělat, aby se do ní vešli.

Stísněné prostory ale nakonec přispěly k přátelštější atmosféře. Lucie všechny zbavila trémy hned ze začátku svým odzbrojujícím úsměvem a dětinskými vtípky a po nezbytném fotografování mohli začít zkoušet. Na druhý den bylo již vše připraveno a Lucie i kapela podaly na ostravském jevišti maximální výkon.

O dojmech z vystoupení jsme mluvili s baskistou Gulo čaru Ladislavem Dirdou.

Jak se kapele hrálo s Lucií Bílou a o čem jste se bavili?

Lucka je hrozný srandovní člověk,

je energická a ta její energie je opravdu nakažlivá. Je stejná jako v televizi, ale na nic si nehraje, neměli jsme z ní žádný stres, spíš naopak, všichni byli ještě víc uvolnění než jindy. Bavili jsme se hlavně o muzice a potěšilo nás, že s námi počítá i do budoucna a její manažer taky.

Jaké jsou ohlasy na vaše vystoupení?

Vesměs pozitivní, pořád se nám ozývá spousta lidí. Písničku jsme se snažili upravit víc pro naše potřeby, už dříve jsme s ní trochu experimentovali, takže to pro nás nebyla až zas taková novinka.

A co nějaká perlička ze zákulisí?

Všechny nás překvapilo, když po vystoupení přišla Lucka k nám do šatny, kde jsme měli nepořádek, a celou ji uklidila. To nás dostalo.

Jiří Salík Sláma

10.4. DEN ROMŮ
BRNO SLAVÍ MEZINÁRODNÍ DEN ROMŮ

Mezinárodní den Romů (8. dubna) je svátkem všech Romů a Sintiů na celém světě. 8. dubna připomíná datum, kdy se v roce 1971 nacházela první ukázaná ukázaná první kongres Romů a Sintiů v rámci prvního Mezinárodního kongresu Romů a Sintiů v roce 1971. Mezinárodní den Romů a Sintiů ustanovila 4. zasedání IHU v roce 1971. Od té doby je svátek svátkem všech Romů a Sintiů. V České republice se Mezinárodní den Romů slaví od roku 2001.

14:00 fara Zábřovice zahájení oslav, vázání stužek na Strom tolerance ve farní zahradě, průvod směrem na náměstí Svobody
16:00 - 18:00 náměstí Svobody vystoupení romských souborů Jagori (28. října), Cikáni jdou do nebe (IQ Roma Servis), Merci (Basileus Brno), Angeli (Armeda spasy), Cercheňa (DBROM), Černí pantičři (Dětský domov Čeládko)
18:30 Muzeum romské kultury večerní společenský program módní přehlídka Luminita tančí, romská hudba

Muzeum romské kultury

Bratislavská 67, 602 00 Brno, tel.: 545 571 798, 545 581 206,
fax: 545 214 418, gsm: 608 972 782
e-mail: media@rommuz.cz, www.rommuz.cz

MHD: tram 2, 4, 9 zast. Tkalcovská, tram 3, 5, 11 zast. Dětská nemocnice.

Program na duben 2007

Přechodné výstavy:

Putování
poetické obrazy nedávno zesnulé maďarské
romské insitní výtvarnice Jolán Oláh
výstava trvá do 6. 9. 2007

S'oda pre tute?! Co to máš na sobě?!
Romské oděvy, šperky a interiérové doplňky
od tradičních po současné

Holocaust Romů na Slovensku 1939–1945
do 5. 4. 2007

Stálá expozice:

Příběh Romů (etapa 1945–2005)

Ostatní akce pro veřejnost:

10. 4. Oslavy Mezinárodního dne Romů
vstup do výstav zdarma, otevřeno 10–21 hod.
14 hod., fara Zábřdovice, zahájení MDR,

vázání stužek na Strom tolerance ve farní
zahradě

16–18 hod., náměstí Svobody
VYSTOUPENÍ ROMSKÝCH SOUBORŮ

18.30 hod., Muzeum romské kultury
VEČERNÍ SPOLEČENSKÝ PROGRAM
módní přehlídka Luminita tančí, romská hudba

17. 4. Romové v Moldávii
Mgr. Zbyněk Andršt, přednáškový sál MRK
z cyklu přednášek Kdo jsou Romové?
začátek v 18 hod.

Otevírací doba
út–pá 10–18, ne 10–17

V prostorách recepce Muzea romské kultury
je otevřen obchůdek, kde lze zakoupit romskou
a romistickou literaturu, CD s romskou
tradiční i současnou hudbou a také výrobky
romských řemeslníků.

Muzeum romské kultury, státní příspěvková organizace,
vypisuje výběrové řízení na pozici
provozně-ekonomický náměstek

Náplň práce: vedení ekonomického oddělení, příprava rozpočtu, sledování toku financí, systém vnitřní kontroly, kontrola výstavby expozic, zastupování ředitele ve věcech provozně-organizačních, organizační práce: management, office manager, fundraising.

Požadavky: vzdělání ekonomického, právního či technicko-stavebního zaměření, zkušenosti s fungováním státní příspěvkové organizace, s tokem financí ze státního rozpočtu, orientace v příslušné legislativě a účetních postupech, aktivní znalost MS Office, Power Point, Internet. Znalost AJ, NJ výhodou.

Charakterové vlastnosti: schopnost vést tým, zodpovědnost, vysoké pracovní nasazení, pružnost, pečlivost.

Nabízíme: práci ve světově jediné instituci, možnost dalšího vzdělávání, HPP, 5 týdnů dovolené, platové zařazení dle tarifů státních organizací.

Příhlásky: musí obsahovat životopis žadatele, výčet předchozích zaměstnavatelů včetně kontaktů na ně, motivační dopis.

Termín uzávěrky přihlášek: 30. 4. 2007. **Kontakt pro zaslání:** Muzeum romské kultury, Bratislavská 67, 602 00 Brno nebo media@rommuz.cz

JV-EKOS, spol. s r.o.,
vypisuje výběrové řízení na pozici
samostatná účetní

Náplň práce: kompletní účetnictví pro státní příspěvkové organizace, zpracování fyzické inventarizace, účetní metodika a pokyny pro ekonomiku organizace, účtování mezd, kontrola a zhodnocení hospodaření, vztah ke státnímu rozpočtu, účtování projektů, zpracování dat pro zřizovatele.

Požadavky: ekonomické vzdělání, znalost účetních norem a postupů pro příspěvkové organizace, rozpočtových pravidel, základních daňových a právních norem, sestavování výkazů a rozpočtů, práce s PC, Excel a Word podmínkou, znalost softwaru MoneyS3 výhodou.

Nabízíme: práci ve světově jediné instituci se sídlem v Brně, možnost dalšího vzdělávání, HPP.

Příhlásky: musí obsahovat životopis žadatele, výčet předchozích zaměstnavatelů včetně kontaktů na ně, motivační dopis.

Termín uzávěrky přihlášek: 30. 4. 2007.

Kontakt pro zaslání přihlášky: JV- EKOS, spol. s r.o., Malinovského 433, 664 84 Zbraslav, nebo e-mail j.ekos@worldonline.cz

Oslavy Mezinárodního dne Romů 2007 v Praze

Evropský rok rovných příležitostí pro všechny

2. 4. pondělí

Informační stan s romskou hudbou, tancem a ochutnávkou romského jídla
Místo: Palackého náměstí, Praha 2
Čas: 13-17 hod.

3. 4. úterý

Koncert Marta Balážová a skupina Její Trio
Místo: A Studio Rubín,
Malostranské nám. 9, Praha 1
Čas: od 19,30 hod.

4. 4. středa

Bowlingový večer pro nestátní neziskové organizace
Místo: Bowling Swing,
Na bělidle 407/25, Praha 5
Čas: 19-22 hod.

5. 4. čtvrtek

Fotbalový turnaj
Místo: Sportovní areál Hanspaulka
Čas: od 14 hod.

7. 4. sobota

Setkání u Stromu národnostních menšin
Místo: Letenská pláň, naproti Toyota aréně (Sparta)
Čas: 14 hod.
Koncert skupiny Gitans
Místo: Popocafepetl, Újezd 19, Praha 1
Čas: 20-24 hod.

8. 4. neděle

Koncert k Mezinárodnímu dni Romů
Místo: Roxy, Dlouhá 33, Praha 1
Čas: 18.30 hod.
Hlavní host Kmeto Band (SK), dále hrají Gitans (CZ) a Ritmo Latino (CZ)

Pořadatel akcí: Athinganoi o.s.,
s podporou ministerstva kultury.

www.athinganoi.cz,
e-mail: athinganoi@athinganoi.cz

Společenství Romů na Moravě o. p. s.

vypisuje výběrové řízení na pracovní pozici

ředitel/ku

Klíčové zodpovědnosti:

- ✓ vedení a rozvoj organizace
- ✓ vedení a řízení pracovního týmu zaměstnanců
- ✓ vedení a tvorba projektů
- ✓ fundraising
- ✓ komunikace se samosprávami
- ✓ komunikace s médií
- ✓ reprezentace organizace na národní a mezinárodní úrovni
- ✓ administrace

Co očekáváme:

- ✓ vysokoškolské vzdělání
- nebo středoškolské vzdělání a minimálně

3 roky praxe v neziskovém sektoru

- ✓ bezúhonnost
- ✓ schopnost vést lidi a delegovat pravomoci
- ✓ znalost romské problematiky
- ✓ znalost práce na PC – MS Office, Internet
- ✓ znalost angličtiny
- ✓ znalost romštiny výhodou
- ✓ přednost mají romští uchazeči

Svůj profesní životopis a motivační dopis zašlete prosím na e-mailovou adresu: holomkova@srnm.cz do 15. 4. 2007 (do předmětu napište Výběrové řízení ředitel), případně poštou na adresu: Společenství Romů na Moravě, o. p. s., Francouzská 84, 602 000 Brno.

Skupina Gulo čar

hledá textaře píšící moderní texty v romštině.

Zájemci posílejte své nabídky na vladimir.dirda@centrum.cz,
www.gulocar.com

Romské internetové rádio vás pravidelně seznamuje s děním, které se dotýká romské problematiky. Zaposlouchejte se do romských veršů. Ti, kteří věří ve věštby a horoskopy, mohou poznat svůj osud v pořadu věnovaném astrologii a magii. Vysílání je v češtině, romštině a angličtině.

Rádio Rota, V Tůních 11, 120 00 Praha 2
Tel./fax: +420 224 941 945, 7, 8
www.radiorota.cz; e-mail: iveta.demeterova@radiorota.cz

Redakce Romano hangos hledá

nové romské redaktory, dopisovatele a externí spolupracovníky.

V případě dobré spolupráce možnost navázání pracovního poměru.

Tel.: 545 246 645, e-mail: grafika.rhangos@volny.cz

Romano hangos vychází nepřetržitě od roku 1999. Jediné tištěné romské periodikum v České republice.

PŘEDPLATNÉ ROMANO HANGOS

Příjmení a jméno:	Ulice, číslo domu:
PSC, místo:	Datum narození:
E-mail:	Telefon:
Název a sídlo peněžního ústavu:	Číslo účtu:
Název organizace:	Adresa:
IČO:	DIČ:
Počet objednaných výtisků:	Od čísla:
Způsob platby: ☐ hotově ☐ bankovním převodem bez faktury; variabilní symbol:	
☐ složenkou ☐ bankovním převodem na fakturu	

Vyplněný formulář zašlete na adresu: Romano hangos, Francouzská 84, 602 00 Brno. IČO: 26908000; Komerční banka Brno-město; číslo účtu: 35-1366180207/0100. Cena ročního předplatného je 200 Kč.

Společenství Romů na Moravě

Francouzská 84, 602 00 Brno
Tel.: 545 246 673, e-mail: srnm@srnm.cz

Vydávání Romano hangos
podporuje
Ministerstvo kultury ČR

Romano hangos

ročník 8, číslo 5
vyšlo 2006-04-27

→ aktuální číslo
zprávy
rozhovor
náhledy
anketa
přílohy
reportáž
→ starší čísla
→ redakce

Najdete nás také na
internetové adrese:

<http://www.romanohangos.cz>